

Bemærkninger til lovforslaget.

Almindelige bemærkninger.

Kapitelstakster har i flere hundrede år været anvendt som konjunkturregulerende faktor ved omregning til en pengeafgift af afgifter fastsat i naturalier. Oprindeligt anvendtes kapitelstaksterne ved omregning af tienden til en pengeafgift. I dag anvendes kapitelstaksten hovedsagelig som konjunkturregulerende faktor i forpagtningskontrakter om landbrugsejendomme eller landbrugsarealer, hvor forpagtningsafgiften er fastsat i naturalier. Af en af De samvirkende danske Landboforeninger foretaget undersøgelse fremgår, at kapitelstakster fortsat anvendes i et meget stort antal tilfælde ved fastsættelse af ydelser i forpagtningskontrakter. I visse områder anvendes der kapitelstakster i så godt som alle forpagtningsforhold.

I henhold til den gældende lovgivning om kapiteltakster fastsættes der for hvert af landets stifter, dog særskilt for de tidligere Vejle, Ribe, Ringkøbing, Haderslev, Åbenrå, Sønderborg og Tønder amter kapitelstakst på rug, byg og havre. For Sjællands, Fyns og Lolland-Falsters stifter samt for de tidligere Haderslev, Åbenrå og Sønderborg amter fastsættes tillige kapitelstakst på hvede.

Taksterne udregnes af Danmarks Statistik på grundlag af prisindberetninger fra kapitelstakstnævns nedsat i hver amtsrådsreds af amtsrådene, efter forholdet mellem kapitelstakstkredsens (stifter og amter som ovenfor angivet) samlede hartkorn og den andel af dette hartkorn, som repræsenteres af det enkelte nævn (de tidligere amtsrådsredse).

Ændringen i den amtskommunale inddeling pr. 1. april 1970 har medført, at Danmarks Statistik ikke ser sig i stand til på statistisk forsvarlig måde at fastsætte kapitelstaksterne på det hidtidige grundlag.

Danmarks Statistik har derfor henstillet, at det overvejes at søge lov nr. 280 af 6. maj 1921 om kapitelstakstens fastsættelse og lov nr. 12 af 21. januar 1925 om denne lovs indførelse i de sønderjyske landsdele ændret således, at der sker en revision af kapitelstakstområderne, og samtidig foreslås det, at kapitelstakstfastsættelsen forenkles, således at der fremtidig kun fastsættes kapiteltakster for byg og kun pr. 100 kg.

Som motivering herfor er anført følgende:

1. Geografiske områder.

Kapitelstaksterne beregnes efter den hidtil gældende lov efter en kirkelig inddeling af landet, dog ikke på den nuværende kirkelige inddeling, som fremgår af Statistiske Meddelelser 1968: 3, tabel 5,

men på ældre stifter. Områderne for de ældre stifter er i dag så lidt kendt, at de næppe foretrækkes af nogen, der overvejer at benytte kapitelstakster ved reguleringer af ydelser. Under hensyn til de komplikationer, der i øvrigt knytter sig til tilvejebringelsen af tilfredsstillende prisoplysninger for områder dækkende enten de ældre stifter eller de nuværende stifter, må det anses for at være lidet praktiskabelt at nå frem til statistisk forsvarlige kapitelstakster med nærmere opdeling efter geografisk område som hidtil. Da prisindberetningerne imidlertid nogenlunde må dække de områder, for hvilke kapitelstaksterne skal fastsættes, må det derfor anses for nødvendigt at forlade den hidtil benyttede forældede inddeling, og en omregning til denne gamle inddeling vil næppe på tilfredsstillende måde kunne afhjælpes ved anvendelse af vægte.

2. Vægtfordelinger.

De ved beregningerne af kapitelstaksterne hidtil anvendte vægte er de ældre stifters hartkorn pr. 1. januar 1905. Hartkornsangivelser og matrikelskyld bortfaldt ved lov af 14. februar 1969, og de angivne vægte er særdeles mangelfulde udtryk for ydeevnen af de ældre stifters nuværende landbrugsjorder.

3. Vareområder.

Ved lovrevisionen i 1921 bortfaldt ansættelser af kapitelstakst for hvide arter, grå arter, boghvede, boghvedegryn, smør, flæsk og honning.

Med den dominerende stilling som byg efterhånden har fået i dansk korndyrkning, vil bygpriserne formentlig med rette kunne betragtes som det bedste udtryk eller den bedste indikator for kornavlens vilkår. Man må derfor finde det rimeligt at lade ansættelser af kapitelstakster for havre, rug og hvede bortfalde.

Af en af De samvirkende danske Landboforeninger foretaget undersøgelse fremgår det, at der i dag i forpagtningsforhold hovedsagelig anvendes kapiteltakster for byg. Der er dog konstateret en mindre anvendelse af taksterne for hvede på øerne.

4. Enheder (høg, gl. dansk tønde og hektoliter).

Af den af De samvirkende danske Landboforeninger iværksatte undersøgelse fremgår det, at der stort set kun anvendes kapitelstakster beregnet pr. 100 kg, og at der kun i det vestlige Jylland og i Sønderjylland og kun i ringe omfang anvendes kapiteltakster beregnet pr. gl. dansk tønde og pr. hektoliter.